

Η σθεναρή υποστήριξη του ι. Χρυσόστομου στα δικαιώματα της γυναίκας

/ [Πεμπτούσια](#)



[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=92293>]

Όλοι οι παραπάνω εκκλησιαστικοί συγγραφείς και Πατέρες υπερασπίστηκαν τη γυναίκα της εποχής τους έναντι των νόμων και της κοινωνίας που είχε θέσει σε κατώτερο επίπεδο τη γυναίκα από τον άνδρα, τονίζοντας ότι άνδρας και η γυναίκα αποτελούν μία ενιαία οντότητα τον άνθρωπο. Τονίζουν ότι και τα δύο φύλα πλάσθηκαν ισότιμα από το Δημιουργό. Τιμωρήθηκαν το ίδιο για την παρακοή τους και μέσω της ενανθρωπήσεως, του Πάθους, της Σταύρωσης και της Ανάστασης του Θεανθρώπου τους δόθηκε η αντικειμενική δυνατότητα της σωτηρίας και του να επιτύχουν το «καθ' ομοίωσιν».

[JohANNchrysostom2](#)

Υπάρχει ένας όμως Πατήρ που έγραψε σπουδαίους λόγους για τη γυναίκα και το ρόλο της στην κοινωνία, στο γάμο αλλά και τη σημαντική συνεισφορά της στην τεκνογονία. Αυτός ο ιεράρχης ήταν ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Μελετώντας κάποιος το Χρυσόστομο και τους επαίνους με τους οποίους στολίζει τη γυναίκα, αλλά και τις συμβουλές που δίνει και στα δύο φύλα για το γάμο, θα έβλεπε πόσο ψηλά τοποθετούσε τη γυναίκα, πόσο τη θεωρούσε ισότιμη με τον άνδρα.

Ο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως εναντιώνεται σθεναρά στην εγκατάλειψη της συζύγου από τον άνδρα της, ακόμα και εάν εκείνος επιδιώκει την πνευματική τελειότητα μέσω του μοναχισμού, αφού και μέσα στο γάμο με τη συμβίωση του άντρα με τη γυναίκα μπορεί κάποιος να φτάσει στην τελειότητα. Συγκεκριμένα υπογραμμίζεται: «Υπάρχει και άλλη ωφέλεια εδώ, όχι μικρότερη, που μάλιστα, όταν κατορθωθεί, διαπερνά όλη τη ζωή μας. Ποια είναι; το να μην κατηγορεί κάποιος το γάμο, ούτε να νομίζει εμπόδιο και κώλυμα στο δρόμο της αρετής το να έχει γυναίκα και να ανατρέφει παιδιά και να κυβερνά σπίτι και να ασκεί τέχνη. Ορίστε και εδώ, άντρας και γυναίκα, και διοικούν εργαστήρια και ασκούν επάγγελμα και όμως αναδείχθηκαν πολύ αγιότεροι από εκείνους που ζουν στα

μοναστήρια»[54].

Επιπλέον ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος παραβαίνει τα εσκαμμένα της εποχής που ήταν σκληρή με τις γυναίκες, όσον αφορά τη μοιχεία. Συμβουλεύει τον άνδρα να μην «απολύει» τη γυναίκα του, έστω κι αν εκείνη έχει πολλά ελαττώματα. Θεωρεί το γάμο αδιάλυτο, εκτός από την πορνεία, δηλαδή τη μοιχεία. Και αυτό όμως ακόμη, το διαζύγιο λόγω μοιχείας, θεωρεί ότι επιτρέπεται κατ' ανάγκην, λόγω της ανθρώπινης σκληρότητας και ο Χριστός, με τη θυσία Του, το σχετικοποίησε και αυτό! Καλύτερα λοιπόν να μη χωρίζει ο άντρας τη γυναίκα του ακόμη κι όταν μοιχεύσει[55]. Επιπλέον στηλιτεύει τη νοοτροπία κάποιων ανδρών, που αν και παντρεμένοι μείωναν τη γυναίκα τους με το επισκέπτονται πορνεία για να βρουν την ηδονή.

Σημειώνει ότι «Διότι η γυναίκα σου δεν ήλθε σε σένα για να ατιμάζεται, δεν εγκατέλειψε πατέρα και μητέρα και όλο το σπίτι της για να προσβάλλεται ... Την πήρες συνοδοιπόρο και σύντροφο της ζωής και ελεύθερη και ισότιμη. Πώς λοιπόν δεν είναι παράλογο να δείχνεις κάθε ενδιαφέρον, όταν παίρνεις την προίκα, χωρίς να αφήνεις να ελαττωθεί καθόλου, ενώ αυτό που είναι πιο πολύτιμο από όλη την προίκα, δηλ. τη σωφροσύνη [=σωματική αυτοσυγκράτηση] και τη σεμνότητα και το δικό σου σώμα, που είναι δικό της κτήμα, να το διαφθείρεις και να το μολύνεις; Εάν ελαττώσεις την προίκα, δίνεις λόγο στην πεθερό σου, εάν όμως μειώσεις τη σωφροσύνη θα δώσεις λόγο στο Θεό, ο οποίος εισήγαγε το γάμο και σου παρέδωσε τη γυναίκα»[56]. Ο ίδιος ο Χρυσόστομος μέσα από το έργο εξηγεί το πως πρέπει να συμπεριφέρεται και να μιλάει ο άνδρας στη γυναίκα μέσα στα πλαίσια του γάμου. Από τα λόγια του φαίνεται το πόσο ξεχωριστούς και συγχρόνως ίσους θεωρεί τον άνδρα και τη γυναίκα ο ιερός Πατήρ.

Όσον αφορά στον όρο διακόνισσες για τις γυναίκες, την πρώτη μαρτυρία την εντοπίζουμε στην προς Ρωμαίους Επιστολή, όπου μνημονεύεται η Φοίβη, η οποία ήταν «διάκονος της εκκλησίας εν Κεγχρεαίς» και «προστάτις πολλών εγενήθη»[57]. Το 111 ή 112 μ.Χ ο Πλίνιος ο νεώτερος σε επιστολή του προς τον Τραϊανό αναφέρει την ύπαρξη διακόνων γυναικών στην Βιθυνία[58]. Σχετικά με τον όρο διακόνισσες αναφέρεται ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς[59], ο Ωριγένης, η διασωθείσα σε συριακή μετάφραση «Διδασκαλία (των Αποστόλων)» αλλά και οι «Αποστολικές Διαταγές». Επιπλέον στην 6η Ιουστινιάνειος νεαρά ορίζει ότι στον ναό της Αγίας Σοφίας πρέπει να υπηρετούν 40 Διακόνισσες[60]. Η 3η Ιουστινιάνειος Νεαρά, η οποία φέρει τον τίτλο «Περί του ωρισμένον είναι τον αριθμόν των κληρικών της αγιωτάτης μεγάλης Εκκλησίας της πανευδαίμονος (πόλεως)»[61], ορίζει ότι στο ναό της Αγίας Σοφίας πρέπει να υπηρετούν 60 ιερείς, 100 διακόνιοι, 40 διακόνισσες («διακόνους δε άρρενας εκατόν και τεσσαράκοντα

θηλείας»), 90 υποδιάκονοι, 110 αναγνώστες, 25 ψάλτες. Ο συνολικός αριθμός των κληρικών της Αγίας Σοφίας ανέρχεται σε 425. Εκτός αυτών υπηρετούν των 100 οσταρίων που υπηρετούσαν στο Ναό[62].

Οι διακόνισσες, άλλωστε, εξελέγοντο «μετ' ἀκριβοῦς δοκιμασίας»[63]. Αυτές έπρεπε να προέρχονται είτε εκ των τάξεων των αφιερωμένων εις τον Θεόν παρθένων[64], είτε εκ των χηρών, οι οποίες ήταν μονόγαμοι[65]. Διακόνισσες μπορούσαν να γίνουν και οι σύζυγοι επισκόπων[66]. Είχαν τη δυνατότητα, επίσης, να χειροτονηθούν και εκλεκτές μοναχές που ήταν μεγαλοσχήμονες ή και ήταν ηγούμενες γυναικείων μοναστηριών[67]. Όσες γίνονταν διακόνισσες, έπρεπε, λοιπόν, να έχουν αρετή, ιεραποστολικό φρόνημα, πνεύμα διακονίας προς μίμηση Χριστοῦ[68]. Επιπλέον πρέπει να είχαν κάποια μόρφωση, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στο έργο της διδασκαλίας[69]. Έπρεπε, όμως, να κοσμούνται και με τις αρετές της πραότητας, της επιείκειας, της ησυχίας, της ακακίας, της συγκρατήσεως της γλώσσας της από τη φλυαρία κ.ά: «πραεΐα, ἡσυχος, ἐπιεικής, ἄκακος, ἀόργητος, μή πολύλαλος, μή κραύγασος, μή πολύγλωσσος, μή κατάλαλος, μή λεξιθήρος, μή φιλοπράγμων»[70].

[Συνεχίζεται]

[54] Ιωάννης Χρυσόστομος, *Εις το, Ασπάσαθε Πρίσκιλλαν και Ακύλαν*, PG 51, 190.

[55] Ιωάννης Χρυσόστομος, *Εις το, Γυνή δέδετα νόμω, εφ' όσον χρόνον ζη ο ανήρ αυτής...*, PG 51, 219.

[56] Αυτόθι, PG 51, 213-215.

[57] Ρωμ. 16, 1-2..

[58] 111 ή 112 μ.Χ. Plinii, *Ad Traianun*, ep. XCVI, 8 έκδ. Kukulá, Leipzig 1908, p. 316.

[59] Οι Απόστολοι «ώς αδελφάς περιήγον τάς γυναΐκας συνδιακόνους έσομένας πρός τάς οΐκουρούς γυναΐκας, δι' ὧν καί εις τήν γυναικωνίτιν άδιαβλήτως παρεισεδύετο ή τοῦ Κυρίου διδασκαλία. Ίσμεν γάρ καί όσα περί διακόνων γυναικῶν έν τῇ έτέρω πρός Τιμόθεον έπιστολῇ ό γενναΐος διατάσσεται Παῦλος», Κλήμεντος Άλεξανδρέως, *Στρωματεΐς* 3,6, PG 8,1157.

[60] 6η Ίουστιάνειος Νεαρά, κεφ. Ιδ' εν R. Schoell-G Kroll (έκδ.), *Corpus juris ciuilis*, τομ. 3: *Novellae*, Βερολΐνον 1895, σ. 43.

[61] 3η Ίουστινιανείος Νεαρά, κεφ. Ιδ' εν R. Schoell-G Kroll (έκδ.), Corpus juris ciuilis, τομ. 3: Novellae, Βερολῖνον 1895, σ. 18.

[62] Αυτόθι, σ. 21.

[63] Δ' Οικουμενική Σύνοδος, κανών ιε', εν Αμίλκα Αλιβιζάτου, *Οι Ιεροί κανόνες και οι εκκλησιαστικοί νόμοι*, εν Αθήναις 1949. σ. 54.

[64] Αποστολικά Διαταγαί, VI, Ιζ, PG 1, 957. Ε. Θεοδώρου, *Η χειροτονία ή χειροθεσία των διακονισσών*, εν Αθήναις 1954, σ. 317.

[65] 6η Ίουστινιανείος Νεαρά, κεφ. Ιδ' εν R. Schoell-G Kroll (έκδ.), Corpus juris ciuilis, τομ. 3: Novellae, Βερολῖνον 1895, σ. 43

[66] 48ος Κανών της Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου «εἰ καί ἀξία φανείη, πρὸς τό τῆς διακονίας ἀναβιβάζεσθω ἀξίωμα». Αμίλκα Αλιβιζάτου, *Οι Ιεροί κανόνες και οι εκκλησιαστικοί νόμοι*, εν Αθήναις 1949, σ. 98.

[67] Θεοδ. Βαλσαμώνος, Ερμηνεία εις τον μη' κανόνα της εν Τρούλλω Οικουμενικής Συνόδου, PG 137, 658Α Ε. Θεοδώρου, *Η χειροτονία ή χειροθεσία των διακονισσών*, εν Αθήναις 1954, σ.317.

[68] Αποστολικά Διαταγαί, III, ιθ', PG 1, 801-804.

[69] 6η Ιουστινιανείος Νεαρά, XI & XIV, PG 1, 1037-1040. «αἱ διακόνισσαι, ὡς καί οἱ λοιποὶ κληρικοί, νά εἶναι τῶν στοιχειωδῶν τουλάχιστον γραμμάτων ἐπιστήμονες».

[70] Αποστολικά Διαταγαί, III, Ε, PG 1, 768.